

Árvízvédelmi bizottságot alakítottak Szegeden

Preventív intézkedések az esetleges gyors olvadásra — Összeírják a „közérőket”

(A Délmagyarország munkatársától.) A Meteorológiai Intézet jelentései szerint hihetetlenül nagymennyiségű hótömeg esett le az utóbbi napok alatt az ország egész területén. Mivel pedig hosszú hetek óta nem volt olvadás, érintetlenül megmaradtak a korábban leesett hótömegek is. Nyilvánvaló, hogy ha a tavaszi olvadás nem fokozatosan következik be, hanem a hótömegek rövid idő alatt, egyszerre olvadnak el, a mélyebben fekvő területeket komoly árvízveszedelem fenyegeti, mert a gyors olvadás megduzzasztja a folyókat, amelyek könnyen kiléphetnek medrükből.

A komoly árvízveszedelem szükségessé teszi Szegeden is az árvízvédelmi intézkedések megtételét. A polgármester éppen ezért utasította a városi adóhivatalt, hogy a lehető legsürgő-

sebben írja össze a közérőket. Az árvízvédelmi bizottság elnöke a polgármester Fodor Jenő polgármesterhelyettesét nevezte ki, mérnöké pedig Mihályffy László műszaki tanácsost, aki az árvízvédelmi munkálatok műszaki irányítója lesz.

A város hatósága sürgős felterjesztést intéz a külügyminiszterhez is, hogy tegyen lépéseket a jugoszláv és a román kormányoknál az árvízvédelem együttműködésének biztosítása érdekében. Az árvízvédelem ugyanis csak akkor lehet eredményes, ha a Tisza, a Duna és a Maros folyók megszállt területen lévő szakaszain is rendszeres és tervszerű árvízvédelmi intézkedéseket léptetnek életbe, amelyek összhangban vannak a magyarországi intézkedésekkel.

Nem javasolják az ujszegedi kisvasutat, de senki sem tudja, hogyan akarják megjavítani az ujszegedi közlekedést

(A Délmagyarország munkatársától.) Néhány hónappal ezelőtt Wimmer Fülöp indítványt terjesztett elő a közgyűlésen és azt kérte, hogy a város vezesse át Ujszegedre a kisvasutat, mert a város egyetlen üdülőhelye nem nélkülözheti a tömegközlekedésnek valamelyik eszközét, az autóbuszok pedig nem bonyolíthatják le a forgalmat. A közgyűlés a tanács javaslatára az indítványt visszaadta a tanácsnak azzal, hogy a tanács tárgyalassa le egy szakértő bizottsággal.

Ez a szakbizottság szombaton délelőtt ült össze a városháza tanácstermében Fodor Jenő polgármesterhelyettes elnöklésével. A polgármesterhelyettes részletesen ismertette Wimmer Fülöp indítványát, majd azt maga Wimmer indokolta meg. Hivatkozott arra, hogy a villamosjáratok megszüntetése óta Ujszeged csak nehezen közelíthető meg és ez az oka annak, hogy látogatottsága egészen jelentéktelen. Az autóbuszjáratok a forgalmasabb nyári napokon képtelenek a forgalmat lebonyolítani, különösen a futballmérkőzések alkalmával van

nagy torlódás. A strandfürdők látogatottsága is lényegesen emelkedne, ha megfelelő forgalmi eszköz állana a közönség rendelkezésére.

Menning Mihály és Fenyő Mátyás szólaltak föl ezután. Mind a ketten elfogadhatatlannak találták Wimmer Fülöp indítványát. Körmeny Mátyás viszont azt véli döntőnek, hogy rentábilis lenne-e a kisvasut átvezetése. Abban az esetben, ha a város az autóbuszjáratok számának növelésével megoldhatja a kérdést, fölöslegesnek tartja az ujszegedi vasutat, mert az autóbuszok fűgőbbek és könnyebben megközelíthetik azokat a helyeket, ahol szükség van rájuk.

Doránszky Károly sem lelkesedik Wimmer tervéért, de ha a város azt mégis elfogadja, akkor előbb pontosan meg kell állapítani a vonal új irányát, mert a villamosvasut régi vonalának az iránya ma már nem felel meg a szükségleteknek. Ma már Ujszeged baloldálára terelődött át a nagyobb forgalom és így a vasutat is itt kellene elvezetni, úgyhogy

Amíg Ön alszik, a Darmol dolgozik

Ma este, mielőtt lefekszik, vegyen be Darmolt és holnap reggel jó kedvvel és friss erővel ébred. A Darmol gyógyítja a székrekedést, megkönnyíti az emésztést, megakadályozza a szájüregben való lerakódást, a rosszszagú leheletet, a fáradtságot és idegességet. Ezért van szüksége Önnek és gyermekeinek Darmolra, az ideális csokoládés hashajtóra. Egy doboz ára 124 P és meghajtja az egész csatornát. B.13

az a partfürdőt is érintse. Ujszeged különben — véleménye szerint — nem olyan terület, amely feltétlenül szükségessé tenné akár a vasut, akár a villamos átvezetését, mert forgalma csak időleges.

Wagner Ernő felszólalásában Körmeny Mátyás álláspontját tette magáévá. Véleménye szerint fontosabb, hogy a város az utakat hozassa rendbe és hogy új utakat építsen és az autóbuszforgalom zavartalanágát biztosítsa.

Wimmer Fülöp szólalt fel ismét ezután és azt fejtegette, hogy sem a strandfürdők, sem a futballmérkőzések, sem a vasárnapi kirándulások forgalmát nem lehet autóbuszjáratokkal lebonyolítani.

Mihályffy László műszaki tanácsos műszaki szempontból foglalkozott a kérdéssel és kifejtette, hogy a vasut átvezetésének technikai nehézségei vannak, mert a közúti hidon vágányokat kellene lefektetni, már pedig a közgyűlés éppen azért szüntette be az ujszegedi villamosjáratokat, hogy a hidat megszüntesse a vágányoktól. Ha most a kisvasutat átvezetnék, a vágányokat ismét fel kellene szerelni és azok megbontanák a hid új, egységes burkolatát, tehát fokoznák a hid rongálódásának lehetőségét is.

Fodor Jenő a felszólalásokból megállapította, hogy a bizottság nem javasolja Wimmer indítványának elfogadását és bejelentette, hogy ilyen értelemben teszi meg jelentését a tanácsnak. Arról azonban nem tettek tovább említést, hogy hogyan, miként javítsák meg Ujszeged közlekedését.

Ezüst dísz tárgyak, evőeszközök, Schaffhausen órák, brilliáns ékszerek legolcsóbban vásárolhatók BOKOR ékszerésznél, Kelemen uccán 7. Telefon 18-36.

nász-gyerekek csináltak kultuszt: azok is csak úgy, hogy rákiabáltak egymásra: az iz egyen meg.

A pogány mitológia öreg istenének a neve nem maradt ránk, az valahol elkallódott az ő-hit és új-hit harcában, a férfiak mindig állhatatlanok voltak. Az asszonyokban mindig több volt a ragaszkodás az égiekhez, azok a maguk pártfogóit segítették az új vallásba is, az talán nem is volt olyan nehéz, a szép, szelíd, tiszta Mária nem lehetett nekik idegen. Lakott olyan az ő pogány menyországukban is, a magtalanok segítője, a szülőasszonyok pártfogója, a neki szentelt kedden tisztult Nagyboldogasszony, akinek az udvari népei voltak a kisasszonyok.

A Szűzanyát is csak úgy kellett tisztelni, mint a Nagyboldogasszonyt, tiszta szívvel, tiszta léttel, jámbor fohással, zengő énekkel s úgy is tisztelték, a két szentasszony kultusza egybeolvadt s az új hit papjai se szóltak ez ellen semmit. Tudták ők azt, hogy a pogány istenasszonyok gyorsan bele fognak veszni a lilíomos Szűz fonyókörébe s nem marad belőlük más, csak a nevük, azt is a Mária fogja viselni.

Boldogasszony, ősvallásunk istenasszonya, ez volt a címe a fiatal szegedi káplán értekezésének, amelyben megfejtette a Boldogasszony rejtjét s amelyet az Akadémia adott ki. De ezt megelőzte két hatalmas népköltési gyűjteménye, Koszorúk az Alföld vadvirágjaiból és a háromkötetes Szeged népe, Ős-Szeged népköltése a legtöbbet idézett, külföldön is ismert s már itthon is régen ritkaságszámba menő folklorisztikai gyűjteményünk.

Aztán jött még néhány utolsó tanulmány, a Csillagok nyelvahagyományjainkban, a Világunk alakulása, a Gyermekek és rablók s a szegedi segédlelkész neve kezdett nagyon felkapott lenni

a magyar tudományban. Hunfalvy Pál buzdító leveleket írt neki, Ipolyi Arnold bírálata alá bocsátja kéziratát s Gyulai Pál már az akadémiai tagság reményét is megcsillantja előtte, amikor a nagylendületűnek indult élet keresztül bukik és keresztül törik egy szalmaszálon.

IV.

1891-ben megüresedett a Szeged-rókus plébános állás. Kálmány Lajos azt gondolta, hogy ha ő jó az Akadémiának arra, hogy kiadja a könyveit, a rókus plébániának jó lesz arra, hogy ő vezesse az anyakönyvet. Beadta a kérvényét és elmondta benne, hogy Szeged szép hagyományainak megmentésével mekkora szolgálatot tett ő a városának, hát még mennyit tehet akkor, ha gondatlan kenyeret és állandó födelet biztosít neki a város lakói. Ezen persze élénken derültek a szülővárosi nagyjai. A folkloret még akkor hírből sem ismerték, ellenben Kálmányt jobban ismerték hírből. Tudták róla, hogy összeférhetetlen, hőresögös természetű paraszt-pap, aki nem ért a maga kelleshez és az uri szokásokhoz. Azután néminemű hazaárulásban is ludas volt. Olyasmit állított, hogy a szegedi megyeség nem épen keveretlen magyarság. Van abban kun is, török is, tót is, rác is, görög is, dalmát is. Így játszott össze minden abban, hogy Kálmány Lajos nem kellett rókus papnak.

Az amugy is indulatos természetű ember rettenetes dühvel hagyta el Szegedet és azzal az elhatározással, hogy képpel se fordul többet a meggyűlölött város felé. Elment belőle, szép pirosképu, mosolygó szemű fiatal papnak és mikor évtizedek múlva visszalért belé, akkor már az egész világgal tengelyt akasztott, teljesen elvadult ősember gyanánt járt az idegen városban, amely ügyet se vetett rá.

V.

Igazságtalanság volna csak a magyar életet tenni felelőssé a legnagyobb magyar folklorista tragikus sorsáért. Azok közé az emberek közé tartozott, akik már születésükkor el vannak jegyezve a fátummal s az élet napos oldalán is esőben járnak. Papi stációból meg lehetne szerkeszteni a csanádi egyházmegye térképét, mert nem tudott egy helyben maradni, szerencséjére az alföldi folklorenak, de végzetére magának. Nagy természetű, nyers-nyakas ember hírébe keveredik, aki nem sokat ád se szolgabíróra, se tanfelügyelőre, ha magát külön embernek érzi náluk s ha úgy jön sora, neki hőresögösödik magának a püspöknek is.

A hatóságokkal való örökös perpatvar először az idegeit foszlatta szét, azután fizikumát viselte meg s a vérbő italkedvelő ember jobb oldalát 1908-ban megütötte a szél. Amikor valamennyire felépült, püspöke nyugdíjba téve s ekkor került vissza Szegedre, ahol tíz évig átte Diogenes életét. Nem érintkezett senkivel, nem vette az embereket semmibe és a napi sétáit hajnali két-három óra közt végezte a kihalt uccákon. Ha valami kényszerűség nappal is kivitte az uccára, sokan megfordultak különös alakja után, de kevesen tudták, kicsoda. A halála is emberhíre nélkül történt. Lakásában, amelyet valószínűleg nem takarítottak többet attól kezdve, hogy beköltözött, egy kis iskolásgyerek találta meg a vackán, akitől rossz irkákat szokott venni kéziratpapírnak. Többnapos halott lehetett már akkor, — patkányokat rezzentett el az ajtónyitás az arcáról. Nincs fantázia, amely elképzelhetné annak a lakásnak az elhagyatottságát. Mikor én körülnéztem benne a temetés után, a könyvek és kéziratok térdig borították a két szoba padlóját és a konyhát. De könyvek és írárok heverték a szekrények tetején